

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLIX. Ч. 74. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 2-го квітня 1941. No. 74. Jersey City, N. J., Wednesday, April 2, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СТРАЙК В УГЛЯНІМ ПРОМИСЛІ ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ПОЛАГОДЖЕННЯ СТРАЙКУ.

ВАШИНГТОН. — У промислі видобування м'якого вугля, на цій території Аппалачія, вибух страйк який охопив коло 80% видобування всего вугля, а також коло 400,000 вуглекопів. Про страйк повідомив усіх офіційно голова вуглекопної юнії, Джан Лутс. Він сказав, що власники фабрик відмовились підписати нову умову з ними.

Президент Рузвельт, довідавшись про страйк, відразу вислав депеші на руки представників копалень і на руки заряду юнії, апелюючи, щоб вони негайно перервали страйк і приступили до роботи. Бо страйк відібеться дуже зле на цій кампанії зброєння.

ПАНЦИРНЕ АВТО РОЗГАНЯЄ СТРАЙКАРІВ.

МИЛВОКІ. — Власти послали проти страйкарів у фабриці Аліс-Чалмерс, що має 45 мільйонів доларів воєнних замовлень, панцирне авто, яке при помочі слізних бомб порозганяло пикетчиків. Департамент війни дав приказ згаданий фабриці відкрити фабрику і розпочати працю. Фабрика виконала приказ і чимало робітників почало вертати до роботи. Але інші дали страйкували і почали робити різні галабурди, недопускаючи тих, що хотіли працювати. Тут втрутилась поліція, яка вислала панцирне авто проти страйкарів і те авто вистрілило 150 слізних бомб, розганяючи всіх пикетчиків. Страйкарі з люті пообкидали декілька поліційних авт камінням, а також подірали гумові опони. Страйкуюча юнія належить до К.П.О.

КОНСТРУКТИВНЕ РІШЕННЯ ЮНІІ А.Ф.П.

ВАШИНГТОН. — Дев'ятьох юній з ділянки ріжних будов, належачих до Американської Федерації Праці, рішення не виходити на страйк на таких роботах, які потрібні для державної оборони. Ті юнії начислюють усього членства півтора мільона робітників. Ті юнії також ухвалили дозволити підприємцям брати неюнійних людей до праці, коли юнія не може дати їм досить юнійних. Далі рішили, щоб від новиків не брати жадного вписового. Назагал ті юнії зревідували ґрунтовно своє положення відносно страйкарів і вписового і навіть для всіх інших робітників обнизили вписове.

НІМЦІ МАЮТЬ ТИХІ ЛІТАКИ.

НЮ ЙОРК. — До ньюйорського порту приїхав голландський корабель „Бльомерсдйк“ і привіз на собі певне число пасажирів. Ті пасажирі говорили, що на конвої, в якому вони їхали, напали німецькі літаки, які відзначались тим, що не було чути гомону їх моторів. Вони надіхали нагло і на тисячу стіп цілком не було їх чути. Німецькі літаки, говорили пасажирі, вилітають на тисячу миль в гллуб моря.

НОРВЕЗЬКІ КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК. — Норвезький міністер засобів, Арне Сунде, який був в Америці і тепер відїхав до Лондону, перед виїздом заявив, що норвезький уряд на вигнанні має під своїм зарядом тисячу кораблів, які курсують між Європою і Америкою, а також на інших морях, довозячи до Англії різні продукти.

СТРАЙК ТАВРУЄ „ЗРАДОЮ“.

ВАШИНГТОН. — Правний конгресовий комітет тепер розглядає законопроект конгресмена Форда з Каліфорнії, на основі якого страйки в оборонній індустрії рівнялись зраді держави і як такі були відповідно карані. Кара за такі страйки вносила до 25 літ тюрми. А коли підчас страйку хтось втрапив би життя, то страйкара покарано смертю. Ця кара відносилася не лиш до провідників страйку, але також до всіх, що на їх приказ виходять на страйк.

ПОМИЛКА В ЛІКАРСТВІ.

НЮ ЙОРК. — Одна фабрика ліків у Ренселер, Н. Й., через помилку випустила певні лікарські таблички під іншою наліпкою. Лікарська назва тої помилкової висилки має знак MP118. Ті, зле означені лікарські таблички пішли в світ і деякі з них дістались аж до Шікаґа. Через помилкове ужиття тих ліків вже втратило життя п'ятеро людей. Багато захворіли. На їх сліди пішли детективи і пробують їх стягнути з обігу.

ВИКИНУЛИ ШЕ ОДНОГО ЧЕРВОНОГО.

НЮ ЙОРК. — Шкільні власти викинули ще одного комуніста, зайнятого при реєстрації Сіті Каледжу. Ним є Джан Кенет Еклей.

ОБНИЖЕННЯ КОРАБЕЛЬНИХ АСЕКУРАЦІЙ.

НЮ ЙОРК. — Асекураційні компанії обнизили на два і пів відсотка свої асекураційні оплати на кораблі і майно, йдучі до Середземного моря. Ця обнизка наступила внаслідок перемоги британської флотії над італійською. Зате оплати на кораблі йдучі через Атлантику, внаслідок поширення німецької блокади до Ісландії, підсочили вгору.

ДЕРЖАВИ „ОСІ“ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ КОНФІСКАТИ КОРАБЛІВ

Німеччина й Італія через свої амбасаді в Вашингтоні вислали протести на руки американського уряду, за те, що уряд сконфіскував їх кораблі. Італійський протест був лагідніший і його доручив на руки підсекретаря стейту Брекинриджа Лонґа сам італійський амбасадор князь Асканіо Колонна. Німецький протест був гвалтовніший і його доручено до департаменту стейту через посланця.

Данське посольство заявило, що воно зовсім не задумує протестувати. Бо данські кораблі і моряки знаходяться в цілком відмінній положенні від кораблів і моряків держав „осі“. Данським морякам ніхто не закидав саботажу. Навпаки, данські моряки радо повитали конфіскації і велика більшість з них заявила, що будуть служити на тих кораблях, навіть колиб вжито їх для перевозу товарів для Англії.

Проти моряків держав „осі“ видвинено сідство за саботажі. Справа опинилась в руках федерального бюро дохождень. Кара за саботажні підпалі є \$10,000 або два роки тюрми, або одне і друге.

ЧЕРГОВІ СХОПЛЕННЯ КОРАБЛІВ

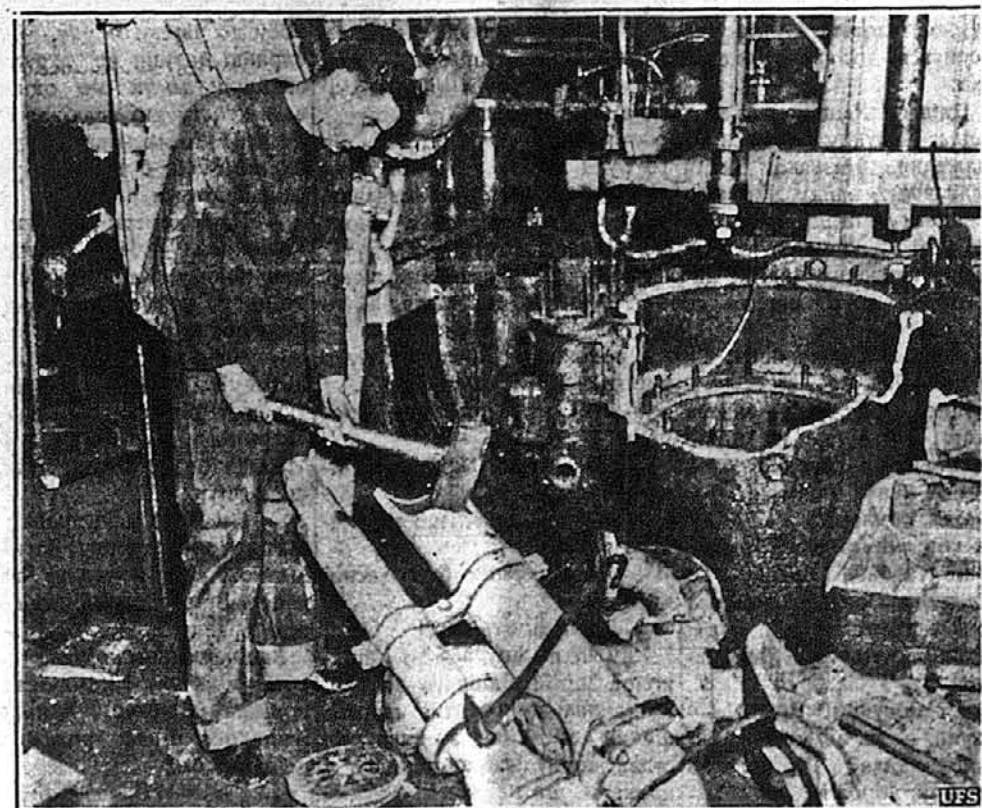
Кубанський уряд також схопив один італійський торговельний корабель, „Река“, демонструючи в той спосіб свою солідарність з американським урядом. Зате два кораблі, один німецький, а один італійський, які стояли в портах Коста Ріки, пішли на дно внаслідок підпалу з боку залогів. Залогів власті арештували і поставили перед суд за підпал. Мексиканські офіційні кола говорять, що вони зроблять те саме з німецькими й італійськими кораблями, які заховалясь до мексиканських портів. З деяких полуднево-американських портів почали, поспішно виїздити кораблі, належачі до держав „осі“, побоюючись, що їх може стрінути та сама доля, що стрінула кораблі в Америці.

ІТАЛІЙСЬКА КАТАСТРОФА НА МОРІ ШЕ БІЛЬША НІЖ СПЕРШУ ВИДАВАЛОСЬ

Битва за Середземне море, яка відбулась минулої п'ятниці й яка, можливо, під такою назвою ввійде в всевітню історію, завдала Італії страшний удар, коли брати під увагу навіть тільки те, що проголосило урядове офіційне звідомлення, з якого виходить, що британці затопили п'ять італійських воєнних кораблів. Та британські нові звідомлення доносять ближчі дані про ту морську битву. З них виходить, що Італія понесла ще більші втрати ніж ті, які вже проголошено. Отже в першу чергу треба зазначити, що Італія втратила до 4,000 моряків, з яких три тисячі затонуло. Вратувалась тільки яка тисячка, які забрано в полон. Британці кажуть, що не вратовано більше тому, що налетіли німецькі бомбовики і треба було залишити ратування пливачих по воді воєняків. Далі британці твердять, що цілком певно знищено оден з найновіших італійських панцирників, мабуть Віторіо Венето, що мав 35,000 тон поємності. Цей панцирник зістав вдарений найменше трьома торпедоми. На ньому було до 1,600 моряків. Крім того, британці дали британцям, затоплено ще оден легкий італійський кружляк. Значить знищено разом: оден панцирник, чотири кружляки і три контрторпедовці.

ДАЛИ СЕБЕ ЗАМАНІТИ В ЗАСІДКУ

Британська адміраліція подає, що велику морську перемогу на Середземному морі вдалось досягнути британцям завдяки знаменитій воєнній тактиці. Найбільше заслужився британський кружляк Орайон, 7,215 тон, що підплив під італійський беріг, а потім ніби втік, щоб таким чином заманити італійську флотію на-отверте море, де ждали на неї британські панцирники, кружляки і контрторпедовці. Самі британці не можуть надивуватись, як це могло статись, щоб італійці були аж так необережні й не знали, що діється на морі, близько їхніх берегів. Кажуть, що їхня вина в тому, що Італія не має воєнних кораблів для примішування і вилету літаків і тому її розвідочна служба слаба. Італія стояла при тому, що її літакам не треба далеко літати, а тому нема потреби будувати величезні й коштовні тоєнні кораблі для примішування літаків. Це й спричинило тепер її катастрофу. „Орайон“ затягнув італійські кораблі в засідку, себто в таке місце на морю, де британські панцирники могли їх засягнути при помочі своїх далекосяглих гармат. Решту докінчили британські контрторпедовці.

САБОТАЖ НА ЧУЖИХ КОРАБЛЯХ. Між 65 італійськими, німецькими й данськими кораблями, захопленими американським урядом в ріжних американських портах на основі закону проти воєнного саботажу, знайдено в Ньюарку, Нью Джерзі, чотири кораблі, котрі були вже ушкоджені саботажниками. Газетери й фотографі знайшли докази саботажу (подані на отсій світлині) на кораблі „Альберта“. Світлина показує, яке знищення пороблено в машинерії корабля самою залогою. Прибережний сторож держить у руках молот, яким псовано машинерію.

ЮГОСЛАВІЯ НА ВОЄННІЙ СТОПІ

БІЛГОРОД. — Американські кореспонденти доносять згідно, що югославський уряд ген. Сімовіча робить усе можливе, щоб не допустити до війни Югославії з Німеччиною, але рівночасно стоїть твердо при тому, що не піддається ніякому диктатові і не підписує нічого такого, що не годиться з гідністю і незалежністю Югославії та наражає її на конфлікт з сусідами. Ось тому, щоби бути приготованим на всякий випадок, заряджено генеральну мобілізацію, наслідком якої Югославія матиме армію з півтора мільона воєняків. Армія стоїть солідарно при уряді. Мобілізація відбувається у повному порядку. Всі міста завалені військом. Вже те вказує наглядно, що балканський вулкан може вибухнути кожної години з повною силою.

Прем'єр звизає задержати спокій.

Югославський прем'єр, ген. Дусан Сімовіч, видав прокламацію, якою звизав населення оставати на місцях, бути спокійним і мати повне довіря до уряду й армії, що знають свої обовязки і їх певно виповнять згідно з тим, чого вимагає добро краю. Отсю відозву треба було видати ще й тому, що серед населення по містах, головно в столиці, повсталала паніка. Жінки і діти почали громадно завалювати залізничні стації й поїзди, щоб виїхати на полудне, чи на захід над море, щоби бути більш безпечним на випадок війни. А так є, що Білгород був би першим містом, що був би бомбардований.

Вивозять архіви.

Але в дійсності так є, що в Білгороді робляться проби з алярмами на випадок ворожих летунських налетів, як теж вивозяться державні архіви до Боснії й полудневої Сербії. На стації стоять воєняки з наїженими багнетами і не дають нікому виїзджати зо столиці.

Німецьке радіо денервує.

Нема сумніву, що до зденервування населення починається багато німецьке радіо з Берліна, яке скидає вину на уряд ген. Сімовіча за те, що діється, як теж заповідає, що „німецька терпеливість вже на вичерпанню“, бо німці в Югославії зневажають, побивають і нищать їхне добро. Словом, пише кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс“ повторюється точно те саме, що було з Чехословащиною і Польщею перед їх заняттям Німеччиною. Тільки, що тепер говориться про „терпіння німецької меншини“ в Бачії й Банаті, що є тепер під Югославією. Усе те, каже кореспондент, обчислене на те, щоб спричинити в краю замішання та шарпати нерви населення. Югославський уряд це знає і тому звизає населення, щоб задержало повний спокій, а зокрема, щоб здержалося від публичних демонстрацій, очевидно проти Німеччини.

МАБУТЬ ЗЛЕ СПИСАВСЯ.

БІЛГОРОД. — З того, що подають кореспонденти, виходило, що німецький посол у Білгороді, фон Герен, не добре вивязався зо свого завдання. Він зле інформував Берлін про дійсні відносини в Югославії й наклонював німецький уряд до натиску на Югославію в тому переконанню, що все піде гладко, а тепер воно вийшло інакше. І це мабуть є властивою причиною, що його тепер відкинуто до Берліна, хоч населення бере це за ознаку, що війна вже за плечима.

НАЙВАЖНІШЕ, ЩО СКАЖЕ ХОРВАТІЯ.

БІЛГОРОД. — Ціла Югославія виглядає як сконсолідована держава, коли іде про те, щоб стати одним фронтом проти напасника. Та найделкатніша справа це Хорватія. Та виглядає, що й сербсько-хорватський конфлікт буде тепер полагоджений і хорвати дістануть більш автономні права та свого спеціального заступника при королі. Німці числять, очевидно, на те, що до того порозуміння не прийде. І, як тільки дізнались, що югославський уряд іде на уступки зглядом Хорватії, зараз скріпити армію, що стоїть на границі Хорватії, до 75,000 воєняків.

ІСТОРИЧНИЙ МОМЕНТ.

СОФІЯ. — В Болгарії глядять на події в Югославії з великим неспокоєм. Часописи пишуть у звязку з виїздом німецьких й італійських родин з Югославії, що для Югославії наближається „історична хвилинка“, себто новий конфлікт з німцями.

„ВАЙЛД ВЕСТ“.

БЕРЛІН. — Американський кореспондент Брукс Пітерс пише в „Нью Йорк Таймс“, що орган німецького міністерства заграничних справ „Дайче Діпломатіш-Політіше Кореспондент“, обговорюючи американську конфіскацію німецьких, італійських і данських кораблів, каже, що ця конфіскація є таким самим поступованням, якби сконфісковано приватний маєток. Газета каже, що це є ті методи, які були практиковані в „Вайлд Вест“ та були виправдані державною konieczністю.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошується хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси, платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК НЕ ШАПКОЮ, ТО ПАЛКОЮ

За останніх кілька днів на арені світа зайшла поважна зміна. Від довшого вже часу всі світла були звернені на Грецію як на центрального актора. Тепер Греція, хоча ще далі грає важну роль на сцені, відступила на бік, а всі прожектори освітили як головного актора Югославію.

Сталося це з нагою скорістю. Світ уже уклався був до сну, не сподіваючись нічого нового на Балкані на цілий акт. Наго пробудився, як від вистрилу в театрі, і побачив, що на сцені зовсім нова ситуація. Не лише Греція відійшла в тінь, але й на світлі вже не було ні принца-регента Павла ні його про-нацистичного прем'єра Цветковича. Замість принца Павла молодий король Петро. Замість Цветковича генерал Сімовіч.

Світ протер очі й питається: що ж тепер станеться? Передовсім, що буде з заявою Павла й Цветковича про приступлення Югославії до держав осі? Питається це саме очевидно й Гітлер, і питається з питомою йому настирливістю: адже він вже збирався смажити югославського заяця, вже навіть запросив гостя з Японії на пир і замовив собі на пир привітні телеграми. Що Гітлер до чогось готується, знають усі, що його знають. Його дипломати ходять до нового уряду Югославії й ставлять йому щораз гостріші домагання-визначення справи.

Тимчасом німці й італійці в Югославії палять чим скорше папері, пакують свої куфри, валізи й „рукави“ та спішають на залізничні двірці й корабельні причали на Дунаю. Як всі догадуються, на малярським боці Дунаю німці виточують гармати на позиції.

Тимчасом новий уряд ще не відповідає на німецькі запити. Зволикає з відповіддю. Німеччина пояснює цей брак відповіді як знак, що Югославія не хоче додержуватися пакту приступлення до осі, якби хотіла держатися, тож би зовсім певно відрізувала: Слово сказалося й наш гонор вимагає, і так далі. Тимчасом вона за зовсім інший гонор говорить: мовляв, ми все боролися проти наїзників, проти турків, австрійців, мадярів.

Справді так? — відповідають німці. Відповідають газети й радіо. Пустили в рух два модерні засоби пропаганди, щоб розколоти Югославію, ослабити її знутри. Як уже з самого ймення знати, а ще більше з його історії, Югославія це держава, зіплена з трох етнічних груп, з котрих кожна вважається за особливий нарід. Одна мова, одна раса, одна держава, але три особні культури й три особні свідомості. Сербі в цій державі верховодили й пробували переробити й хорватів і словенців на сербів. Звісно балканськими, насильними засобами. Наслідки — звичайні наслідки насильства: огірчення, ненависть, бажання пімсти, бажання відділитися від гнобителів.

І тепер на цю гризню трох словянських племен рахують німці. Думають, що ненависть хорватів і словенців до сербів покажеться сильніша, ніж почуття расової й державної єдності.

ЯКА Є РОЛЯ МОСКВИ?

(Надіслане з Женев, Швейцарія).

Очевидно, що вже такий крок Советів, що вони, як виходить, не достарчують Німеччині того, чого вона потребує, себто поживи, нафти чи взагалі сировини, а зужитковувє це для своєї армії, чи на воєнне зброєння, могоб взновити у світовій демократій надії, що Совети буде можна використати для їхніх цілей. Особливо використати це для тих воєнних цілей, що є тепер зв'язані з Балканом. Та тут повинні вони мати постійно на увазі ту поразку, яку понесла Московщина в Болгарії. Коли вона там не завважала політично й мілітарно, що повинно було статися, то як можна на неї рахувати в інших випадках?

Крутість Кремля.

Бо оскільки поліпшилось, наприклад, положення Греції, колиб Совети не мовчали в такий грізний момент, а здохнули на якусь заяву. Певно, що така заява може, вийти пізніше, як не звичайно буває з советськими заявами, але яка тоді з них користь?

Московським немцям ударенню й можність утворення спільного турецько-грецького фронту, з тим самим зводити на південь всі-дотеперішні героїські зусилля греків оборонити свою батьківщину. Колиб Московщина мала якісь пляни інтервеніувати у війні, а не лише жирувати на трупах поляглих, то вона булаб мусіла не допустити до окуповання Болгарії. Це мусіть зрозуміти й запам'ятати собі ті, що навіть тепер ще цікавляться тим, „як зареагує московський уряд на нове німецьке просування на південній сході Європи“. Реакція ця ані про розум, ані про відвагу, ані навіть про найбільш примітивну порядність московського уряду не свідчить. І справді, уряд держави, що має найчисленнішу й „найкраще“ в світі озброєну під технічним оглядом армію, як це при кожній нагоді твердить советська преса, закидає в офіційній ноті малій Болгарії, що вона не протриває німецькому наступу „причинюється до поширення обсягу війни“ і заявляє, що „не може з цієї причини підтримувати її...“ Отже Кремль повертає дійсний стан відносин до гори ногами, бо колиб СССР підтримав збройно Болгарію, то вона малаб можність, принаймні якийсь час протривати німецькому наступу. Цей негідний викрут московського уряду ніхто в Європі розуміється, поважно не взяв.

Ось так можна твердити, що Совети є властиво причиною того, що в Європі не приходить між потугами до якоїсь розумної розв'язки конфлікту, а є тільки взаємне винищування. Непевність, що зробить Совети, дає пригоду до різних комбінацій надій, підозрін, обвинувачень і т. п. А це тільки приодовжує війну, що є в інтересі Советів, бо війна нищить усіх крім одних Советів.

„Журнал де Женев“ пише: „СССР не рухався й не рухатиметься, бо не почував себе досить міцним, але ганить болгарський уряд, щоб підтримати болгарську опозицію... Уряд СССР критикує в перший раз від початку війни Німеччину...“ Як героїстично! Женевська „Сюїс“ писала з свого боку:

„Москва виявляє своє недоволення, але не ворожість супроти Німеччини знаючи її сучасну силу, вона шукає компенсації не проти волі Німеччини, а в порозумінню з нею...“ Отже Москва жадає свої 30 срібних за зраду Болгарії. Чи дістане, будемо незабаром бачити.

Європейська преса не висвітлює на жаль, з причини дуже зрозумілих, в належний спосіб московську поразку на Балкані, але стерти її з перебігу сучасної війни розуміється не дається. Тимчасом сучасна роль Московщини на Балкані дуже нічим властиво не різниться від її ролі в цілій війні, де вона є чинником непевності, нестійкості й несподіванки, який самим фактом свого існування виключає в значній мірі кожне порозуміння між великоддержавами та спонукує їх провадити війну за кожну ціну „до остаточної перемоги“. Червона армія нікчемна сама по собі може одігравати фатальну роль в моменті, коли збройні сили обох таборів майже зрівноважують себе взаємно і коли досить навіть незначної ваги, щоб перекинути леремогу в один чи другий бік. А компромісовий мир, з якого міг би витворитися й сталий, між великоддержавами неможливий, бо Німеччина, як тут-кажуть, думає, що англо-саські держави хочуть лише павзи на кілька років, щоб по збройній мобілізації Америки, відновити війну разом з СССР в кращих ніж тепер умовах, а ці держави мають у свою чергу підозріння, що такої павзи потребує Німеччина, щоб погодившись остаточно з московським урядом, чи зруйнувавши СССР, приготувати нову війну в кращих ніж тепер умовах.

Ось так можна твердити, що Совети є властиво причиною того, що в Європі не приходить між потугами до якоїсь розумної розв'язки конфлікту, а є тільки взаємне винищування. Непевність, що зробить Совети, дає пригоду до різних комбінацій надій, підозрін, обвинувачень і т. п. А це тільки приодовжує війну, що є в інтересі Советів, бо війна нищить усіх крім одних Советів.

ПЛЯНИ ЯПОНИЇ

Увага світа звернена тепер на те, що діється в Югославії. І тому так мало є новин, що подавалиб дещо більше про „відвідини“ японського міністра закордонних справ Мацуоки. А так виглядає, що ті розмови Мацуоки з Москвою, Берліном і Римом є остаточною японською провркою міжнародного положення, заки западе в неї остаточне рішення, яке означатиме війну з Злученими Державами. Герисон Формен, письменник і знавець відносин на Далекому Сході, твердить, що в Японії таки змагають вже від довшого часу до такої війни з Америкою, не зважаючи на те, що холодний розум вказує виразно на те, що така війна булаб для Японії самогубством.

Формен, перебуваючи 10 років на Далекому Сході й слідкуючи на фронті за китайсько-японською війною, бачив, як тепер описує, як Японія постійно поповнювала такі чинники супроти Злучених Держав, які треба вважати агресивними. Вона замикала американський доступ для торговлі з Китаєм, конфіскувала американські посілості, які бомбардувала, або ушкоджувала, порушуючи таким чином американські привілеї. Проте Злучені Держави завжди намагалися поладжувати всі спори мирним шляхом, а це вважалося в Японії виявом американської слабкості. Навіть „прощення“ за бомбардування корабля „Паней“ не змінило японського воєнного усповнення, яке знайшло свій наймаркантишій вираз в мілітарній союзі Японії з Німеччиною і Італією. Японські успіхи в Індокитаю ще більше скріпили її воєнничість.

Індійсько-китайська афера розпочалася в цілком звичайний спосіб. Шість тисяч японського війська на границі між Південним Китаєм і французьким Індокитаєм зістало відтяте від їхньої бази в Кантоні. Поживи було мало, а амуніція виходила і тому рішено, що треба перейти через Індокитай. Токійо вислало генерала Нішігару до губернатора Деку в Ганой, щоб обговорити з ним справу переходу. Хоч виконали всі японські домагання, японські воєнні можновладці в Кантоні відчували, що їх обдурено, бо позбавлено нагоди доказати, які вони завзяті борці.

Генерал Андо, начальний командант японських армій у південній Китаю, почувався до того, що порушено його честь. Він рішив поладити справу евакуації в питомий носу до карного суду. Як ви справді дитини не вкрали, а знайшли, то чи не однаково вам, що ту дитину буде виховувати? Камлакова молодша як ви. Мале буде виховуватися з її дітьми.

Пане комісар! — скинула Камлакова. — Моєї дитини не дам нікому! Камлаїха не має до нього найменшого права, я маю повне право!

Чи я кажу, що ви вкрали дитину? Може хто інший вкрав і поклав під вашими дверима... Камлакова стала ще голосніше ревіти.

Ні! Я не маю права відступити цю дитину. Мені не вільно... Лиш хвилину послухайте. Вам і Камлаїччє скажу всю правду.

Зацікавлений комісар нахилився до баби. І Камлаїха приступила ближче. Хайпаючи, Камлакова стала розказувати їм шепотом:

(Дальше буде).

торговельним оглядом Гонг-Конг залежить майже цілковито від Кантону, другого китайського міста, 90 миль вгору ріки Перл від Гонг-Конг. У дійсності вся нормальна торгівля з внутрішнім Китаєм мусить переходити через Кантон. А Кантон є ще дотепер в японських руках. Через заломання французького спротиву в Індокитаю, японці згорділи, бо цей успіх осягнули вони в суттєві з білими воїнами. Японський полковник в розмові з Форменом посміхався з британців і американців, порівнюючи їх з французами і висказував здивування, длячого японський воєн мав би числитися з мілітарною і морською їхньою силою. Посміхався він теж з ліній Мажіно, механізованих армій, великих повітряних сил і непобитим флотом. Ті самі посмішки чув Формен і від інших японців. Видко, що в Вашингтоні довідались про це, бо одного дня прийшов приказ з евакуації віх американських горожан з Далекого Сходу. Також прислано кораблі, щоб забрали американських горожан.

Злучені Держави готують оборону.

Побожуючись, що японці візьмуться до нової агресії, Злучені Держави почали приготуватися на Тихім океані до відповідної оборони. Почато будівництво морських і літакових баз і укріплення їх на Тихім океані від Аляски до Самоа. Кілька літ тому вони чулись тут забезпечені з огляду на сильно укріплені Гаваї. Один білон долівр видано, щоб зробити їх одною з наймогутніших мілітарних баз на світі. Однак з винаходом бомбовиків, що стріляють на далеку відаль, літаків і субмарин, що можуть кружити на віддалі 5,000 миль докруги, або й більше, Гаваї, показалися, невисстархальними, як оборонна лінія. Цю лінію треба

було посувати вперед. У 1896 р. Конгрес ухвалив закон Гуїно, на підставі якого Злучені Держави заявили свої претенсії до всіх островів на південнім Тасифіку, між Гаваї і Самоа. Перш оборона вартість тих островів є величезна. Хоч деякі з них є смішно малі, бо їхня величина займає кілька акрів, однак вони надаються знаменито на будову аеродромів для великих військових кораблів на доки і робітні військових човен. Вилітаючи з тих малих островців, що віддалені є 3,000 миль від Токіо, військові бомбовики — величезні можуть за 9 годин бути над Токіо й обкинути його експлодуючими і запальними бомбами та вернути назад. Донедавна Японія не боялась відплатного атак на свої побережжя від ніякої держави, з якою би вона розпочала війну. Ніпониці уважали свою флоту достаточною сильною відплати причалення неприязнелської армії. Однак тепер Японія бачить, що „легко“ запальні будівлі Токія є таксамо виставлені на повтрянні атаки як Берлін і Лондон і то ще без ніякої можності відплатити за спричинені шкоди.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР.

Генерал Ричард Дусан Сімовіч, що обняв команду над югославською флотом і армією по замаху на уряд регента Павла.

В. БУДИНОВСЬКИЙ.

ЧИЯ ДИТИНА?

(3)

— До річі! — забалакав комісар строго. — Коротко кількома словами. Що ви хочете, і нащо сюди принесли дитину?

Кашакова жалісно глянула на дитину, голосно зітхнула, і сказала:

— Бідна дитинка! Погадайте собі, пане комісар. Одної ночі вже гадаю, лягати до ліжка; і погадайте собі, що в цій хвилі чує плач дитини перед моїми дверима. Погадайте собі, пане комісар, що перед моїми дверима плаче дитина і що я не чує.

— Я вже погадав собі, — каже комісар. — Шож було даї?

— Далі? Далі погадайте собі, пане комісар, що я кажу до моєї доньки Юльки:

„Юлько! Там дитина. То не кітка, ні. Я сама мала діти і знаю, як дитина кричить“.

— Очевидно, виходжу...

чи тепер, пане комісар, розумієте?

Комісар витріщив очі.

— Чи розумію? я?

— Погадайте собі! Перед моїми дверима справді лежить дитинка. Я бідночно взяла до себе і пару днів годувала фляшкою. Тепер вже знаєте цілу історію.

Ну? І що з-того? — спитав комісар.

— Дитину, погадайте собі, хтось підкинув під мої двері. Хороба знає, чие воно, пане комісар...

— І тепер ви хотіли би спекатися?

— Ні! Ви так гадаєте. Не дивуюся. Та ви грубо помилуетесь. Я дитину знайшла і хочу задержати. Того я й прийшла сюди, щоби во не записали.

Лице комісара розяснилось, бо як би не добре серце баби, то поліція і магістрат мали би

з дитиною клопіт.

Звернувся до свого писаря і каже:

— Пишіть! Кашакова Текля знайшла дитину незвідного походження. Названа Текля заявляє волю, найду жіночого роду адоптувати...

— Гого! — крикнув якийсь бабський голос. — Далі не пишіть, бо з того нічого не буде!

— Всі видивилися на бабу. То була Камлаїха.

— Чому не буде? — спитав комісар. — Може, на щастя ви знаєте маму дитини?

— Я не знала би мамі? — відповіла Камлаїха. — Я не знала би мамі — моєї рідної доньки? Та баба бреше! То моя дитина. Вона не знайшла її, вона вкрала!

На лиці Кашакової показався жак.

— Всемогутній Боже! — крикнула. — Як ви можете казати щось таке? То напасті на гладкій дорозі!

— Я докажу, що то моя дитина. В наших сусідстві крім вас, ніхто не мешкає. Я на отці мої вуха дуже добре чула, як у вас плакала дитина!

— Це правда. Вчора вчоро

ром дитина справді плакала, — відповіла Кашакова, дрожаючи цілим своїм тілом. Дитина вже пару днів у нас.

— Брешете, брешете! Як би то була правда, то ви вже давно були би мені сказали. Ви мою дитину вкрали вчора ввечір...

— Тихо! — гукнув комісар. — Розкажіть, Камлаєва, як то було з вашою дитиною.

Оповідання Камлаїхи було коротке. Комісар спитав:

— То ваша дитина пропала?

— Так, хтось вкрав, — відповіла Камлаїха.

— І ви пізнаєте, що та дитина ваша?

— Я не пізнала би власної дитини!

— То возьміть собі!

Камлаїха кинулася до Кашакової, щоби відібрати дитину.

Кашакова пригорнула сильніше до себе крізь дитину, стала конвульсійно хлипати і кричати, що не дасть.

— Я не годен збавити причину вашого опору, — промовив до Кашакової комісар. — Сеж ясне, що то дитина Камлаєвої. Як віддасте дитину, то ми не зробимо на вас до-

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ПРАЗІ

В українським культурно-освітнім житті в Празі треба обмітати, що кожної неділі вечором відбуваються сходи, на яких збирається переважно українське робітництво з Праги й околиць. На сходах відбуваються виклади на різні теми, декляції і прирительські забави. В 1940 році відбулося 96 викладів, що їх мали: інж. М. Кушніренко, д-р С. Володимирів, проф. Р. Лісовський, Микола Вайда, д-р С. Горський, Я. Олексенко, інж. Краснопіс та інші. „Просвітню Секцію“ веде дир. Микола Вайда. „Секція Мистців, Письменників і Журналістів“ теж відбуває виклади, на різні культурні науки, фільсофічні теми для української інтелігенції Праги. „Секція МПЖ“ в Празі займається видаванням книжок і влаштуванням різних виступів. На чолі її стоїть відомий письменник Микола Чирський. „Жіноча Секція“ під проводом Ольги Галаган провадить працю між українськими дітьми. Заснований „Дитячий Клуб“ кожної неділі відбуває

свої сходи. Збираються на них українські діти під проводом Анни Мандзюкової, Н. Михалевич та студенток К. Макаренко, К. Білосцької й Л. Устимович, навчаючи привально говорити по українськи, читати, співати й танцювати. Для дітей, що живуть у чужому оточенні, є змога пізнати рідну мову, пісню, рідну історію та рідний наріч. „Жіноча Секція“ робить окремі виступи. 15. XII. м. р. влаштувала „Свято Миколая“ для дітей у Празі. В привіт багатьох дітей і батьків роздав св. Миколай дарунки. Дня 2. XII. м. р. Українська Академічна Громада влаштувала святомиколаївську вечірку. Дня 22. XII. м. р. у роковини смерті с. пам. Данилишина й Біласа Українська Академічна Громада влаштувала Свято Героїв. Рано відбулася у греко-латинській церкві паныхида за душі с. п. Данилишина й Біласа. На паныхиді зібралася багато громадянства, головню високошкільне студентство й молодь. Вечором того дня відбулася святочна академія, присвячена Данилишині й Біласові.

ВЕЧІР НАРОДНОЇ ПОШІ В ЯРОСЛАВІ

Ще не прогомніли відгуки земківських лісень на вечір народної поші в Синоку, коли вже Ярослав проголосив виставу народної мистецтва. Посвяння має взагалі поважне падбання в цій ділянці. У Перемислі жили й діяли сестри Кульчицькі й зацпеніли тут дуже давно зрозуміли для цих справ. Але в Ярославі вистава відбувається вперше. Ярослав взагалі був на межі українських культурних впливів і культурні почини докочувалися сюди лише слабо. Тим більше подяку гіллий тепер живий розрив нашого культурного життя у цьому надяському осередку. Вистава збирала велику кількість експонатів із цілого Посяння. Дві великі зали заповнені були вишивками у різних видах. Церковні ризи, скатерті, подушки, завіси, настільники розложено по столах та стільцях. На стінах висіли килими, деякі дуже недобрі. Окремий столик був із гуцульською різьбою, другий із чорним малюванням деревом, третій із керамікою. Все було може замало переглядне й за великий патиєк покладено на кількість. Але це звичайно так буває при перших виставах, бо великий запал не дозволяє холодно обміркувати ефекту. Особливістю вистави були дві невеличкі кімнати поруч великих сал. Тут влаштовано зі смаком модерну кімнату в українському стилі, а в другій справжню сільську хату. Цей задум дуже добре завершував виставу. Особливо сільська

світлиця з жердкою, барвними пішвами та старим свічником викликували мило атмосферу нашого покусського або гуцульського села. Окреме місце займали тут роботи, виконані на недавньому курсі вишивання. Завершенням вистави був вечір народної поші, влаштований 23. лютого ц. р. Цей пош був сміливий тут де довкілля зовсім позбавлене давнього народного побуту. Та ініціатори виграли зі старих скринь цікаве народне вбрання. Крім своєї околиці показали ще вбрання з інших земель. Справді, не легко в теперішніх обставинах показати одяг подільський, покусський і гуцульський. Програма вчора складалася з точок, виконаних інтелігентськими силами і тому не мала безпосередності справжнього сільського вбрання. Але була дбайливо підготована й виявила пошалу до народного побуту. У вступному слові пояснила інж. Л. Бурчинецька значіння вчора. Наступили точки, що склалися з народних пісень і танків та селянських діяльностей. Із строїв звернула на себе увагу група зі села Святе в Ярославщині. Вечір залишив дуже гарне враження. Ті, що бачили передової вечорі, віджили в споминах, а ярославці відчували, що мають перед собою великі можливості.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НОВА ВОЄННА ТЕАТРАЛЬНА АРЕНА. — В Білгороді (1) повстав проти-осевий уряд. Через це німці починають концентрувати війська на правім крилі Сербії (2). На випадок приступлення Югославії до війни, Німеччина буде тут мати за собою Болгарію (3), проти себе попри Югославію ще Грецію й Туреччину.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Наради „Гросерників“.

В понеділок, 24 березня ц. р., відбулись вечором у Вебстер-Гол в Нью-Йорку наради „Гросерників“, що входять в Союз Українських Бізнесменів міста Нью-Йорку. Збори відкрив і ними провадив голова С.М.Б. п. Платон Стасюк. Заступник голови С.М.Б. п. Гула перший забрав слово в справі організування українських „Гросерників“. В дошій та змістовній промові він пояснив зібраним, потребу такої організації „Гросерників“ і користь, яка з цього для них випливає, якби вони кооперативним шляхом почали робити для своїх крамниць закупки товарів.

Після того розвинулась широка дискусія, замітною рисою якої було те, що всі привітні „Гросерники“ однодушно годились, що треба такої організації і що користь виїде з того для „Гросерників“. Були пропозиції вже тепер заложити кооператив, зложити капітали і приступити негайно до закупки продуктів. Однак голова п. Стасюк заявив, що ніяких капіталів покищо вкладати не потрібно, тільки покищо треба доброї волі і солідарності „Гросерників“.

На висок п. Тихоступа та п. Костіва одностайно рішення зробити анкету серед українських „Гросерників“, щоб відати яку кількість, та яких закупів кожний з них робить на тиждень? Рішення звернулось також і до тих „Гросерників“, які не були присутні на зборах, щоб і вони з свого боку в тім напрямку кооперували з організацією „Гросерників“.

Тут забрав слово і секретар С.М.Б. п. Р. Олексинський і подав дуже цікаві інформації відносно кооперативного руху

в Америці. Ці інформації він дістав від самого американського департаменту торгівлі в Вашингтоні і на основі них виразно виходило, що кооперативний рух в Америці сильно зростає. П. Олексинський заявив, що уряд у Вашингтоні піддержує дрібних бізнесменів в їх спробі самопомогти.

На кінець голова п. Стасюк заявив прийняти, що в середині 3. квітня ц. р. відбудуться місцеві збори Союзу Українських Бізнесменів. На тім замкнено збори, які пройшли серед великого зацікавлення і охоти до праці.

М. Д.

ИОНГСТАВ, О.
Свято Шевченка.

Заходом Злучених Організацій 23 березня ц. р. відбулось в нашій громаді Свято Шевченка. Свято відкрив президент Злучених Організацій, п. І. Павловський і в короткій промові пояснив ціль цього свята. Чому ми щороку святкуємо річницю уродилин Шевченка? Бо Шевченко лиш тілом відійшов від нас. А духом живе з нами. Він своїми творами каже нам дорогу, куди нам треба ступати.

Як піднеслась куртина привітні на сцені побачили гарний портрет Шевченка, прикрашений по обох боках золотими стовпами, а зверху тризуб. По боках були вимальовані по мистецьки два льви. Це був гарний вид і він захоплював глядачів. За образом був установлений хор в українських строях, що виглядав наче маків цвіт: Хором диригував відомий наш диригент учитель А. Когут. Хор відспівав Шевченків „Заповіт“.

Вступне слово виголосив адміністратор о. Понятишин і в нім висловив, хто був Шевченко і що він приніс для українського народу. Його промову нагороджено рисиними оплесками. Описи наступило тріо: Юл. Васко, І. Панко і Т. Васко, яке випало надзвичайно гарно.

Тут представив прийнятим головному бесіднику, адвокату Омара Малицького з Клівленду, якого привітали привітними оплесками. Бесідник почав розмаювати життя Шевченка, від його уродилин, до його старости і смерті, розказуючи при тім терпіння Кобзаря за високі народні ідеали, які потрясли тоді до споду цілим українським народом, та які до нині є смолоскином на нашій народній шляху. Бесідник закликав, щоб всі ми наслідували те завзяття, яке виявляв Шевченко і боролись доки не виборемо нашому народові його самостійної держави. Промову знов нагороджено рисиними оплесками.

СТЕПАН МУСІЧУК.

СЛІЗОМ СНИГУ

Журчать води потічками,
Шезають леги;
Сніг ще мріє купочками
Я до землі, як до мамі,
Слізно лебедить.

Земле, земле, наша мати!
Дай ще хвилюку тут лежати,
Доки хмара весняная
Не спустить води.

Ой, сніг ви білесенькі!
Земелька гуде:
Ви як пірочки летеньке,
Як пірничка тепленькі,
З вами добре все.

Та не в силі я вас скрити
І при собі схоронити,
Бо у долоті із неба
Тепла весна віде.

Сонечко вас обіцяє,
В воду замінить,
Попливете ріки мої
Там, де ріки й морські струї,
Там, де сила снить.

Вішніте в літню пору,
Потім залетіть у гору
І знова вернетесь до мене.
Най вам Бог щастить!

ОСНОВНИЙ ПАКТ ПІДПИСАНИЙ. — Світлина, переслана каблем з Лондону, показує, як прем'єр Чорчил підписує згоду, на основі котрої Злучені Держави мають дістати на 99 літ уживання флотних баз у Західних Індіях і на Новій Гвінеї. Коло нього американський амбасадор в Англії, Джон Вайнент.

ФРАНЦІЯ ПОМАГАЄ ГІТЛЕРОВИ КАЖЕ ЛОНДОН

ЛОНДОН. Міністерство економічної війни оголошує факти і цифри, якими доказує, що Франція постачає Німеччині товари, які добуває під претекстом, що ратує себе від голоду.

СУМНА ПАРАДА

РИМ. — Японського міністра закордонних справ Мацуоку в Риму з великою парадною, але не могло бути радости вже хочби тому, що в тому самому часі Італія понесла страшну поразку на морі в боротьбі з британцями.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місцеві збори Тов. Дарлашівців, від 275, відбулись в нещодаз, 6. квітня, в годині 6. вечір в церковній салі Обов'язком кожного члена є явитися на зборах і вирішити місцеві справи. Повідомляється членів, котрі не були на зборах минулого місяця, що Іони Союзуальний уступив з урядом фін. секретаря, а його місце забрав Маріон Обуховський. Також повідомляється до відома всім членам, що на домашній зборах, щоб кожний член склав кожного місяця 10 центів до відділової каси, на власне застереження своєї пошди. Бувають випадки, що довголітній член знаходиться в прикрім положенні, без роботи, і не має чим заплатити місячної вкладки до У. Н. Союзу. Шкода, щоб все пропало. Тож такі гроші будуть застереженням для нас. Без ризику, хто то не був ми мусямо самі себе подбати. — В. Юрків, рек. секр.

СТЕЙТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ СТЕЙТУ КОНН.

просить усі Українські Тов. і Парохії сприматись

З ПІКНІКАМИ
В ДЕНЬ 3. СЕРПНЯ Ц.Р.

задат того, що Стейтова Орг. разом з Золотим Хрестом

влаштувають свій

РІЧНИЙ ПІКНІК У ТОЙ ДЕНЬ

НА МОНТРЕЙС ПАРК (MONTREYS PARK), BRIDGEPORT, CONN.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Цього року маємо два роди великодних карток:

- 1.) Гарні картки в книжковій формі з віршами і з ковертами, ціна: 5 центів одна, 6 за 25 центів.
- 2.) Картки українського стилю з вилами українських великодних звичаїв і писанками, без коверт, 5 центів, 6 за 25 центів.

Це останні картки, котрі ми одержали з краю перед війною. Маємо їх лише обмежене число. Тому той, хто перший їх замовить, перший їх дістане. Уживайте купону, котрий тут подається:

Прощу мені прислати карток книжкових, на що залучаю \$

Прощу мені прислати карток укр. стилю, на що залучаю \$

Назви

Число і уніця

Місцевість і стейт

Над'є о. д. не вислано. Можна належність вислати марками.

"SVOBODA"

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЮГОСЛОВАНСЬКІ ЖОВНІРИ.—Типичний відділ югословянського війська в повному реттунку. До війська вже покликано понад 1,200,000 таких жовнів.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

АКРОН, О.

Примірний ювілей.

З нагоди 25-літнього подружжого ювілею громадяни Василя і Марії Пулк їх діти, родина і знакомі влаштували їм в українській церковній галерії 26. січня ц. р. несподівану заставу.

Бала була прибрано-світло-жовтими стіжками, а столи дуже гарно застелені різними прикрасами і потравками. На головнім столі все начиння було срібне, щоб у той спосіб нагадати про „срібний ювілей“. Світилися високі білі свічки серед гарних цвітів. А на середині стола стояв гарний „коровий“, чи ювілейний торт. На сцені виднів великий напис — „25-літній ювілей М. і В. Пулк“.

На заставу прибуло багато людей. Було чимало з Клівленду і Бостону, О. Всіх коло 100 родин. Бо громадяни Пулк і їх діти є добре відомі, не лиш в своїй власній громаді, але також в дооколичних громадах. Вони діяльні на народнім полі, є активними членами кількох організацій, зокрема членами У. Н. Союзу. В. Пулк є секретарем 295 відділу У. Н. Союзу впродовж довгих років. А його син є касиром молодечого відділу 180 У. Н. С.

При вході привітав ювілярів гарними словами і побажаннями грім. Михайло Філас. Забавою проводив Михайло Петруха, який також привітав ювілярів і вручив їм один великий дарунок від усіх, а багато менший від інших осіб зокрема. Відчитано листи і телеграми з побажаннями від приятелів і знайомих. Опісля складала ювілярів там желання їх діти — Іван, Віктор, і дочка Євгенія. Далі складали щирі слова побажання гості з Клівленду, п.

Олекса Зепко.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ. І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ.

Дмитро Шмагала, Чайковський, М. Когут, М. Бойко, К. Любінська і інші. З Акрону говорили: Олекса Зепко, І. Гурин, М. Іванцук. Від молодечого відділу 180 У. Н. С. говорили панна Євгенія Зепко, складаючи при тій нагоді подяку за поміч в організуванні молодечого відділу.

На кінець забрав слово сам п. Пулк і подякував з глибокої серця за так приємну несподіванку і дарунки, та заявив, що ніколи цього не забуде. Рівнож обіцяв працювати далі на народній ниві, зокрема на союзовім полі. Подяку зложила також пані Пулк, зокрема за гарні цвіти. Далі забрав слово Мих. Філас і згадав про положення українців у теперішню хвилю. Водночас він просив про жертви на українські цілі.

Збіркою знялись — Олекса Зепко і Катерина Зепко. Жертви зложили: Марія і В. Пулк \$5; по \$1: М. Філас, П. Білик, О. Зепко, Конст. Зепко, Катерина Зепко, Іван Зепко, М. Когут, І. Кокіз, Д. Шмагала, Качковський, І. Семенюк, Н. Савула, С. Яворський, Е. Тивончук, І. Гурин, С. Когут, В. Бобченко; по 50 ц.: П. Бобченко, Т. Білик, П. Мекел, П. Славич, М. Іванцук, К. Любінська, М. Бойко, С. Антоноук. Дрібними \$2.60. Разом \$29.60. Опісля донесено ще \$6.20. Разом \$35.80.

Гроші розділено так: на загальні народні потреби \$10.80; (ту суму перестано через Об'єднання). На українські спроти в Філадельфії \$10. На українську церкву в Акрон, О. \$5. На жіночу пресу \$5. На вищу школу в Стемфорд, Кон. \$5.

ПО 55 РОКАХ. — Естер Смит, 90-літня мешканка Гамилтону, Онтаріо (направо) стрічається зі своєю 75-літньою сестрою по раз перший від 55 літ. Вони стрінулися завдяки радіовому пошукуванню за спадкоємцями одного їх кривняка.

МАРКО ВОВЧОК БУЛА УКРАїнКОЮ

Про письменницю Марко Вовчок, чи то виставно Марію Марковичку, було поширене переконання, що вона була москвичка, що вийшла заміж за свідомого українця. Опісля Марковича, прийшла з ним на Україну і там за кілька років так знаменито вивчилася української мови, що написала прекрасні оповідання з народного життя на Україні тією мовою. Такий погляд не відповідає правді. Вона була з роду українкою, хоч і зроста в містечку Орлі, Орловської губернії, у Московщині, куди її батько, Олександр Вілінський, був перенесений з України як військовий офіцер.

Олександр Вілінський походив з українського поміщицького роду з Чернігівщини.

Марко Вовчок, з походження Марія Вілінська, народилася в селі Єкатерининському, Орловської губернії, 23-го грудня (старого стилю), 1834 р. Каже Ол. Дорошкевич у своїй розвідці про Марку Вовчка, що вона „чула українську мову в її народній-піднесеній зразках ще від батька“. Та вмер її батько офіцер, що очевидно любив не тільки українські пісні, але й зберігав природну любов до України, та до українських традицій, 1841 р., коли Марії було тільки шість років. Однак впливи українські в родині Вілінських в Орлі, очевидно, зберігалися й на далі. Про це свідчить і те, що Марію вилано згодом не до якогось дворянського пансіону в Московщині, але до Харківського пансіону. А саме в тому часі Харків був головним українським осередком, а виставно Харківський університет, де був ректором відомий український поет Гулак-Артемовський. Виходив тоді з Харкові й український журнальчик. Очевидно, що й тут, у Харкові Марія Вілінська почувалася зовсім дома, між своїми людьми, українцями.

Коли Марії Вілінській було всього тринадцять літ, до родини Вілінських в Орлі почав часто загощати кирило-методівський братчик Опанас Маркович, козацький тип розмашистого українця, що був засланий на заслання до Орла. Очевидно, що й Опанас Маркович йшов в гості до Вілінських, як до своїх земляків з України. В 1851 році Опанас Маркович одружився з Марією. Йшло їй тоді на 17-тий рік. Одружившись, Маркович переїхав разом з своєю молодією дружиною до міста Чернігова на Україні, в рідні сторони Вілінських. Там прожили вони до 1853 р. Маркович був там коректором при-

місцевому-часовиці. Від 1853 до 1855 р. Маркович жили у Києві, де Марія любила розмовляти з українськими перекладами на торговлиці. В тому часі призначено Марковича гімназіальним учителем географії до міста Немирова. А ніхто інший з українських письменників. Знали саму душу української мови. Тому й Марія ще більше припадає душею до свого рідного народу. Там вона й написала свої перші й найкращі українські народні оповідання, які Куліш видав 1858 р. книжкою. Та книжка українських оповідань поставила молоді, 24-літню, авторку на вершок письменницької слави не тільки на Україні, але й по цілій Росії. Великий російський повістьяр Тургенев негайно переклав її на російську мову. А Добролюбов написав обширну та прихильну статтю про оповідання Марії Марковички, чи то вже Марку Вовчка, як її підписав Куліш на книжці.

1859 року Марія Марковича виїхала до Петербурга, а звідти до Парижа, де перебувала до 1867 р. Переїздить вона звідти до Петербурга й там лише майже виключно вже тільки по московськи, бо треба було на хліб щоденний заробляти пером. Там вона заробляла на удержання головно перекладами з французької мови. Там написала вона й чотири довгі повісті московською мовою: „Жива душа“, „Записки причетника“, „Тьоплоє Гнездошко“ і „В глауші“. Ці повісті дуже розтаї й нудні, з виїмком першої частини „Записок причетника“, як вказує Іван Франко у посмертній згадці про Марку Вовчку у „Літературно-Науковому Вістнику“ за рік 1907. А тому „Записки причетника“ вийшли цікавіше бодей на початку, що Марко Вовчок опісля там, хоч і по московськи, теплою рукою кілька типів своїх земляків-українців.

Написала Марко Вовчок кілька коротких оповідань по московськи на зразок своїх українських коротких оповідань.

При кінці 70-их років минулого століття Марко Вовчок виходить вдруге заміж, за українського поміщика Лобаченку. Очевидно, що й тут, у Харкові Марія Вілінська почувалася зовсім дома, між своїми людьми, українцями.

Іван Франко пише, що російська мова її довгих повістей та московських оповідань дуже звичайна, не барвиста, мішанина народної московської мови з штучною мовою канцелярії та школи, і, гурі, сто пересипана українськими словами, приповідками та піснями. Взагалі російська її мова робить враження на читача, що то не матірня мова авторки, а тільки другорядна мова, на яку вона перекладала

свої думки з рідної мови. Тож мова московських повістей та оповідань Марку Вовчка ще додатково підтверджує, що рідною та улюбленою мовою Марку Вовчка завжди була українська, яку вона знала, як ніхто інший з українських письменників. Знали саму душу української мови. Тому й українські оповідання й досі остаеться найкращим підручником для науки української мови. — (О. Івахів в кан. „У. Г.“)

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА! На проклад ресторант (Coffee Pot). Властник виїжджає з міста. Повна ціна \$350. — Гросерія-делікатесен, великий склад, 3 кімнати, фріджидер. Ціна \$800. Голоситися до: 71-7 J. T. ANSKY, 17 St. Marks Pl., New York City.

ГРОСЕРІЯ-ДЕЛІКАТЕСЕН. Українсько-слов'янська діяльність. Продається з причини виїзду. Ціна дуже приступна. Зголоситися на адресу: 73-5

430 EAST 9th STREET, NEW YORK CITY.

НА ПРОДАЖ „Відео-Камінерський“ Бізнес в Phoenix, Arizona. Літше за годину. Пийте літшово до: GEO. BOYKO P. O. Box 1685 Phoenix, Arizona.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ДО ЗАРЯДУ ДОМУ пошукується бездітної вдови у віці від 35 до 45 літ. Мусить бути чесна людина. Властник самостійний, вдовець, 50 літ, має два доми і бізнес. По інформації готоситися: 71-7

WX, c/o SVOBODA, 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОТРЕБНО ЧОЛОВІКА до чистення вікон. Голоситися літшово, подючи досвід, рекомендації і яку платню домагається. 4-5

Allentown Window Cleaning Co., 233 No. 8th Street, Allentown, Pa.

Д. Р. С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Анализи крові для подорожного саїтства. Гермориди й желіки лікується без операції. 713 SEACROFT AVE., cor. 14th ST. NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697. Офісний години: 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслути. X & Філароскої. — Екзамінація \$2.00.

ІВАН ФІЛИПЧАК

відомий автор оповідань з української історії малює в повісті

ДМИТРО ДЕДЬКО

боротьбу за вдервання Галицько-Волинської держави проти посягань загребущих сусідів: поляків і мадярів.

Герой повісті, борець Дмитро Дедько — це історична особа. Завдяки йому українська князівська держава простояла ще доти роки. Хто хоче пізнати героїські зусилля цієї великої постаті української історії, най прочитати повість Філіпчака „Дмитро Дедько“.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

“Svoboda”

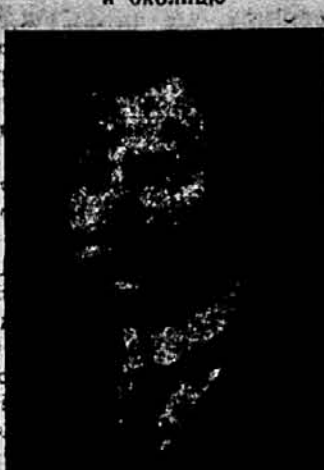
P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Чиста шкаралупа з устриці в чайнику перешкодить ржавині.

Розігрітий ніж легко поріже щодені.

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320 ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прегарною металою, двома автом., наравном, об'єднанням, вишнвним „Похоронного Дому“ і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком однієї й належності за церковну відправу й цинтар.

S. KANAI KAIN

433 State St., Perth Amboy, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАїнський ПОГРЕБНИК Обслуга щира і чесна Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ЗА БИТВУ СТРАЙКАРІВ І ПОЛІЦІЇ. — Члени організаційного комітету Комітету Промислової Організації машерують походом до міського ратуша в Шікаго, щоб заарестувати проти вживання поліції у страйку робітників „Інтернешенел Гарлестер Ко.“

ТАРЗАН, ч. 267. Опрокидає засуд.

WITH ONE ARM DISABLED THE AP- MAN SEEMED DOOMED/HIS Foe RAN FORWARD TO DELIVER THE DEATH-BLOW.

SUDDENLY TARZAN SANK BACKWARD TO THE GROUND. HIS KNEES DOUBLED UP. HIS FEET PRESSED THE BOW.

WITH HIS GOOD RIGHT ARM HE SET THE ARROW, AND DREW THE BOWSTRING TAUT.

THE SAVAGE RAISED HIS BOW, CONFIDENT THAT TARZAN COULD NOT SHOOT ACCURATELY FROM A POSITION SO AWKWARD.

Маючи одну руку поважно ранену, Тарзан був начеб за-суджений на смерть. Його противник саме біг, щоб завдати йому останній удар.

Нagle Тарзан внав на зем-лю, та підняв вгору коліна. А пальцями від ніг він кріпко вхопив за держак лука.

Своєю здоровою правою рукою він почав накласти на тятиву стрілу. Поставивши стрілу почав тягнути тятиву.

Дикун був певний, що йому штука не вдасться. Зовсім безпечно він станув перед Тарзаном, спокійно приціляючись до нього.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАїнський ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-ОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАїнській ХА-ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.